

№ 1. 15 თებერვალი 1920

№ 1

7019

იმედი

წამყვანი კურსის სიღრმის გონივრის მოწვევებისა, უფრო თითო წამოსა 10 მანათი შეიძლება სიღრმის გონივრის მეშვენიერებით კლასის მოწვევით იმართოს მოსწავლეობის.

რეზანი შიშაი.

ასალი ორგანო მოწვევებისა „იმედი“. რა არის მისი დანიშნულება, რა არის მისი მიზანმიმართულება, რას ემსახურება? აი კითხვები, რომლებიც სამართლიანად იქმნებიან ჩვენს მომართულნი და ჩვენც ვრაცობ ჩვენს თავს ზოგჯერ სათანალო პასუხი ვაძლევთ.

„იმედი“ იქნება უპირველესად ორგანო სიღრმის გონივრის თვით-განვითარებისა, გონივრის თვით-მოქმედებისა. შენიშნულია, რომ ის სწავლა, ის ცოდნა, რომელიც მზამზარეულად, ჩვენის მხრივ უწყვეტად, მოვიდა ჩვენს გონებაში, მსწრაფად ქრება და ივიწყება, ვითარცა თოვლი ანუ სათელი. მსგავსად იმისა, როგორც ხალხის თქმულება იმარს: „ქართის მოტანილს ქარივ წაიდებსო.“ სულ სხვა ღირსებისა ის ცოდნა, რომელიც უწყვეტად ჩვენ ვიმუშავებთ, ვეყარჯიშებთ ჩვენს გონებას, ჩვენს ფიქრს. ამ ცოდნის მოტანისა ცოდნა და სწავლა ხდება ჩვენს გონებაში საუნჯეთა, ჩვენი გონების ხამულაშიცავე.

თუ ეს ასეა, თუ ეს შეხედულება მართალია, მაშინ ზომიერად ხელი, ამხანაგებო, და შევუდგეთ ჩვენს ყმაწვილურის ენერჯით თვით-სწავლას და თვით-განვითარებას. შევუდგეთ ორტარტორის, ისტორიის, მეცნიერებების შესწავლას!

წინ ამ გზით დაუზარებლად. ჩვენი ამ გზით ხასწავლი და ნაშრომი გაეუზიროთ ამხანაგებს „იმედის“ საშუალებით. მაშასადამე „იმედი“ ვგვანება სარკეს, რომელიც დავაძინებებს ჩვენს მუშაობას, მის ღირსებას და ნაყოს, მის ღირებულებას.

ნუ შეგუშინდებით მას, რომ ჯერ გამოუცდელი ვართ—ამ გზით დაუზარებას ვპოვებთ ჩვენს მასწავლებლებში.

შევუდგეთ საკმის. ყველამ მივტანოთ „იმედის“ ფურცლებზე, როგორც ფურცლებმა ჩვენი ნაფიქრი და ნაშრომი.

უპირველესად უწყვეტად, ეისწავლოთ და ვისწავლოთ!

რედაქცია.

საასკნული.

მშენიერი დილა გათენდა. მე იმ დილით მზიარულად ადექი. ჩვენს აივნიდან დაინახე მოკარკარებული ალაზნის ველი და თეთრად დათოვლილი მთები. დილის მზე ჯერ არსადა სჩანდა, მაგრამ მისი სხივები კი ქვევიდან უკვე ანათებდნენ კავკასიის მთის მწვერვალს. პატარა ხანს შემდეგ გამოჩნდა ოქროს მავგარი რკალიც, რომელიც თანდათან იზრდებოდა და მალე მთლად ოქროს მავგარი ჯადა აიშართა მთის მწვერვალზედ. აქ ცოტახან შედგა, თითქოს დაფიქრდა, არ მოეწონა მთის თოვლიანი მწვერვალი, და წავიდა დინჯად, დარბაისლურად მალა, მაოლა; სხივები კი გაფანტა ბარისაკენ

მისი გრულია?

(ე ტ ი უ დ ი)

დილის ალიონზე, ცაზე ვარსკვლავნი ჰქრებიან. სიზნელე ჰქრება, კვდება. . . მშენიერს გაზაფხულის ბუნებას ევლინება განთიადი. მზის სხივებმა ააჩუხებია ცხოვრება. ყველას, სულიერს თუ უსულოს, სასიხარულო ელფერი ადევს, ყველანი ღიმილით ეგებებიან განთიადს, იფშენებენ ზარმაცად ოვლებს და ექიდებიან ყველანი თავის საქმეს. აგერ! ფუტკარი მიბზუის ყვავილებისკენ, რათა ამოწოვოს ყვავილებიდან წვენი და აკრიფოს მკერი. აგერ! მერცხალი მიფრინავს, რათა მოზიდოს: ტალახი, ჩალა, ბუმბული და აიშენოს

და აქ გადააფინა გულზე დადა მიწას. მე ამ მშენიერის სურათის დანახვაზედ ვუწინასარმეტყველე ჩემს თავს, რომ იქნებოდა შესანიშნავი მზიანი თბილი დღე. კარგა რომ მოთბა, ყველა ჩვენი მეზობლები გამოქუჩდნენ გარედ და რაღაცა მზაიებას შეუდგნენ: ზოგნი თონეს ახურებდნენ, ზოგნი ეზოსა გვიდნენ, ყველას სახე უცინოდა და უღარდელად ფუსფუსებდნენ თავინთ ეზოების წინ, ზოგნი შექუჩებულიყვნენ ყუდროზედ, რაღაცა ახალს კერავდნენ და თან ქორიკანობდნენ. მე შევუერთდი ყუდროზედ მსხლამ დედაკაცებს. ერთმა დაიწყო: „ქა, ეს ხომ კარგი ვერ გააკეთა ნასრაულანთ ბაბომ, რომ ცამეტის წლის გოგო გაათხოვა, რა უნდოდა, პური თავისთვის

თვის შენობა. მრავალი ცხოველნი, ფრინველი და მწერი აღჭრაოვანებულნი არიან განთიადით. შეხეთ! თვით მცენარეთაც, უსულოთ, რა უკრძნიათ განთიადი, თვის ფოთლების საშუალებით უზზავნიან მას სალამს, მცირე დილით ულოცავენ გზას. ფოთოლთა დილითა, შრიალმა ააჭიკკია ფრინველთა გუნდი. მრავალ ფეროვან ფრინველთა ჰარმონიულმა ხმებმა სამოთხეს დააგავსა ეს ყველა ამ დროს კარგი სანახავი იყო აგრეოვე ქიზიყის ერთს სოფელში ვანაირი აღილას ერთი სახლის ეზო, სადაც ბევრჯერ ყოფილა: ცეკვა, თამაში ახალკახა ქალღაყებისა, მაგრამ იღეს იქ ახალკახა ქალღაყების შავიერ ციკნები დახტოდნენ

მოუვიდა სამყოფი, ეყოლებოდა სახლში და მეურის გაათხოვებდა“. ყველა იქ მსხდრამა დედაკაცებმა თანხმობა გამოაცხადეს და ყველამ გაჰკიცხა ბაბო. ახლა მეორემ დაიწყო: „დაიწვას და დაიქცეს შენი გამოძკემელი, რომ არშინში სამი თუმანი მივეცი და ეხლავე იხევი. ხალათი ვუყიდე დიდ ბიქს, მეორე მეჩხუბება: მეც რატომ არ მიყიდეთ.--ჯანი გავარდეს ჩასაცმელს, ფუთი ფქვილი იმ დღეს იერმუკაზედ ორმოცდა ხუთ თუმნათ გაიყიდა, მშვირები ცალკე ვიხორციბით, ჩაცმას ვინა ჩივის, ბაწრისას ხომ ეიქსოვთ და იმით ვიფარავთ სხეულს“. შეიძლება კიდევ ბევრს რასმეს იტყოდნენ, მარამ იმათი ბასი შეწყვიტა პატარა ბიქმა, რომელიც მოვიდა და დედას ჰკითხა

თავისი ქრელი ალილოზის გოთი. მაშინ მოვედი ფიქრს, რომ დღეს იყო ოცდა ოთხი ქრისტიშობისთვე, ალილოზის ღამე, მეორე დღეს კი შობა.

წამოვედი სახლში, ჩვენებიც მზადებაში იყვნენ. დედას სინზედ დაეწყო: ლავაშები, ხილი, სანთლები და ასეთი გამოზღებული ედგა მაგიდაზედ. არ გასულა ორი საათი, რომ ჩვენმა ძაღლმა ყფა დაიწყო. გავედი გარედ, დავინახე რამდენიმე ბიჭი, რომელმაც დაიძახეს: „ავაშენო, ავაშენო, ეთქვათ?“ დედა შინიდან გამოეპასუხა: „თქვითო“, ბიჭებმა დაიწყეს:

ალათასა, მალათასა,
ხელი ჩავყავ კალათასა,
ერთი კვერცხი გამოვვიტათ,
თვენი სახლიო ბარაქასა.

ერთი მხრიდან მეორე მხარეზე. გაზაფხულის მშვენიერს დილას ივინიც აღტაცებაში მოეყვანა და შესთამაშებდნენ მას. ხან დედებთან მიირბენდნენ, რათა ისინიც ამოეყენებინათ გვერდში და ერთად შესდგომოდნენ კუნტრუშს, ხტომას და ნავარდს, მაგრამ დედიბი შეუმჩვენვლად ვანაგრძობდნენ ნეკერის მტვრევას, რათა დაკარიგებული ცურები ისევე რძით აეცაოთ.

არა! ეს სახლი ეკუთნოდა შეძლებულს გლეხს ივანე საბარალოშვილს.

ივანეს ჰყავდა რამდენიმე სული ძროხა, რამდენიმე ასი ცხვარი. ჰქონდა ორ ადგილას ვენახი და რამდენიმე დლიური სახნავი მიწები.

ივანე იყო შუა ტანის კაცი, შუა ხნისა, ჩასუქებული და მშვიდი სახის მექონე, მისი შავი მშვიდათ გამოძყურე თვალები, თეთრი წვეროლკაში და ღარებიანი პირისახე მაყურებელზედ ერთობ კეთილს შთაიქვდილებას ახდენდა.

ივანე განთქმული იყო მთელს სოფელში თვისპურ-მარბილით და სტუმართ მოყვარეობით. სტუმრისთვის, როგორც ამბობენ, სულს არ დაიზოგავდა.

იქნება იკითხოთ: ვინ არის ამ სახლის პატრონი და ან რა მიზეზებით იგი დღეს პირუტყვთა საზეჯლისოდ გამხდარა?

II

იქნება გვეგონათ, რომ ეს სახლი ერთს რომელისამე ღარიბ ქვრივსა იყოს?

მე ძალიან მომეწონა ეს უბრალო და ლამაზად გამოთქმული ლექსი და ვთხოვე რამე ემდერათ. იმათაც ხათრი არ ვამიტენეს და დაიწყეს:

„ჩიტი ლობეზე შემოჯდა,
იძახოდა ნინო—ნინო“

ერთი კვერტა გამოვჯაჯათ,
შეგეწიოთ წმინდა ნინო.“

დედა გამოვიდა, გამოიტანა ხონჩა სანთლებით განათებული და მიულოცა: „მომილოცავს, შეიღებო, დახვდით მრავალ შობას გახარებულეზ, დედ მამით“ მისცა ხელი, ლაფაშები. ბიჭები გახარებულეზი ყოყინით გაიქენენ ახლა ჩვენ შეზობლებთან მისალოცად. პირველი ჯგუფი წავიდა, მოვიდა მეორე. იმათაც, როგორც პირველებმა, ჯერ ნებაბრთვა გე-

თხოვენ და მერე დაიწყეს:

„ოცდა ხუთსა ამ თვესა,
ქრისტე დაბადებულთა,
შობა გათენებულთა,
ანდ, ანთე სანთელი,
მამას დავიდგეს ნათელი.“

დედამ იმათაც მიულოცათ, მისცა ხელი და გაისტუმრა. მთელი ღამე ასეთი ყოყინა და ალიაქოთი არ შეწყვეტილა. გააენდა მეორე დილა, დილა შობისა. გამოვედი და დავინახე ყველანი ახალ ტანისპოსში გამოწყობილნი მოკინარის სახით ეკლესიაში მიეშურებოდნენ. ვნახე აგრეთვე ისეთი ჩვენი მეზობელი კაცები, რომლებიც მთელი წლის განმომავლობაში მინდროში არიან, ახლა კი მოსულან, რომ შობა-ახალი წელიწადი გაატარინ

ივანე ძლიერ ღვთას მოყვარე კაცი იყო და მასთან ერთად მორწმუნე მკითხავეებისა ანუ როგორც იგი ეძახდა „ღვთის მოამბეთა“. არა ყოფილა ისეთი წელიწადი, რომ მას შობა აღდგომის ცხვარი არ დაეკლას და კერძი არ დაერიგებინა მეზობლებში.

ივანეს ჰყავდა ცალი სახელად თებრო რომელიც არა ნაკლებ იყო მოსიყვარულე ღმერთთა, წმინდანებისა და მკითხავეებისა. მუდამ შაბათობით „კვირადღეზე“ წყვილ სანთელს ანთებდა მარჯვენა კუთხეში და თათქოს ორი საათი დაჩაქილი, ხელთაღმჯრობილი იგი ევდრებოდა მეუფე ღმერთს, რათა გადმოეხედა მისთვის, მისი ქმრისთვის, პატარა ღვთასა-ვარისთვის,

მათ ცხოვრების თვის და თვისი კურთხეულ ხელით პირჯვარი გადაეწერა მათთვის.

თებრო არც მუშაობაში ჩამოუვარდებოდა ქმარს. იგი არა თაკილობდა მუშაობას და ბევრჯერ უმუშავენიათ მხარდა მხარ ბედნიერ ცოლქმართ.

რამდენადაც ქმარი თებროსი დინჯი და მშვიდი იყო, იმდენად იგი მკაცრი და სასტიკი ხასიათის მქონე იყო.

მან თვისი გაქვითვა და მუშაობით და შრომით სახელი გაითქვა მთელს სოფელში, რის გამოც ყველა მამაკაცი თვის ცოლს მაგალითად თებროს უყენებდა: „შენ ოჯახ-ქოთი, აგვი დედაკაცი არ არის ქმარს, როგორ მხარში უღდას, შენ შრომა რა გეკვლილეთა?“

შხარულად თავიანთ ცოლ-შვილში. წირვის შემდეგ, ეკლესიასთან გაიმართა დიდი ღამეშობა. ახალგაზრდები თამაშობდნენ, მხოლოდ მოხუცი ხალხი სიამოვნებით უყურებდა. სადღობის დროს ყველანი დიშაუნენ თავიანთ სახლებში გახარებულები.

გავიდა შობა, დადგა ახალი წელიწადი. მართალი არის ქართველი ხალხი შობას მზადებითა და გახარებულები ეგებებიან, მარამ ახალი წელი იმართვის უფრო დიდი სადღესაწაულო დღე არის. ოცდათერთმეტს ქრისტიანობისთვის (ძველი სტილით) უცხო ადამიანიც რომ ჩამოსულიყო იმ სოფელში, სადაც მე მოვეტანე ამ ბედნიერს დღეებში. ისიც კი მიხედებოდა, რომ ეს ხალხი მზადებაში და ფუს-

ფუსში იყვნენ. მე განვებ ისეთ ოჯახში წავედი იმ დღით, სადაც ძველს ჩვეულებას მაგრა აქვს ისევე ფეხი მოკიდებული. ეს ოჯახი შესდგებოდა ერთი მოხუცი კაცისა და დედაკაცისაგან, რომელნიც იყვნენ უშვილოები და თავიანთ სიამოვნების მეტს არას ფიქრობდნენ. რომ მივედი, სიამოვნებით მიმიღეს, რადგან რაღაცა ნათესაობაც ყოფილა ჩვენსა და იმათ შორის. ჩემი ბებია მარო თონეს ახურებდა. მე დავეყვი თონეს ახლოს, უპირველესად ყოვლისა მოვიციოხე და ვუსურვე დიდხანს სიცოცხლე, რადგან დარწმუნებული ვიყავი, იმათ ამის მეტი არა ასიამოვნებდარა. მე მეგონა რომ პურის მეტს არათერს აკრავენ, მარამ დავინახე, რომ ჩააკრეს ლავაშები, ბასილა, ბედის კვერე-

III

ამ ბედნიერ ცოლ-ქმართ ჰყავდათ ერთი ვაჟი შვილი დეთისა-ვარი, რომელიც ეყოლათ ქორწინების ექვსი წლის წინდგე, რის გამოც უსაზღვროთ უყვარდათ მათ ეგონათ, რადგან იმდენი ხანი უშვილოთ იყვნენ, შვილი აღარ ეყოლაბოდათ და მუდამ დარდით სავსენი იყვნენ. რამდენი ჯადო არ შეაკრევიენეს ჯადოსანს, რამდენი არ აღოცინეს მკითხავებს, მაგრამ არ იქნა მათ შვილი არ ეყოლათ ერთ საღამოთ, როგესაც იფანგეთთან უკყო, თებროს ადრე დაეძინა და ვსაოცარი სუსმარი სახა: ვითომც თებრო ბუხართან იწავა და ტყუილა, რომ რათ გვიჩნდა რისთვისა ვსრამობთ, ჩვენს შემდგომ ჩვენს

ცხოვრება უნდა აწიოკდესო.

ამ დროს, უცერად, შემოვიდა ერთი მოხუცი ქალარა კაცი ამოვიდა თებროსთან ააყენა და უთხრა: „შვილო, მე გიცხადებ, ნუ დარდობ, შვილი გეყოლებარა“.

გახარებულმა თებრომ ვეღარ შესძლო და სიხარულისაგან შეშკივლა, რის გამოც გამოეღვიძა. რაწამს იგრძნო, რომ იმნეტარ სიხმარს მოშორებული იყო, დაიწყო თვალების ხუჭვა, ეგებ დასძინებოდა კიდევ ის კაცი ენახნა და დაწერილებით გამოეკითხნა, მაგრამ არ იქმნა, აღარ დაეძინა. შაბათს საღამოთი, რომ მოვიდა ივანე გუთნიდგან, თებრო გახარებულნი მიეგება. ივანემ განცვილებით ჰკითხა: „თებრო, რა ბედსა სწევინარ, ტყუილი ვაჟის

ბი, ჯარს, ოპოზ და სხვები. მე ვიკითხე ყველას მნიშვნელობა. პაპამ ამიხსნა და მითხრა, რომ ჩვენ მამაპაპას ასეთი ჩვეულება ჰქონდა. და არ გვინდა მე და ჩემმა ბებერმა, ვიდრე ეკოცხლები ვართ, დავიფიქსოთ. პურის ცხობა რომ ვაათავის. კიდევ შებინდა. მე შინ წასვლა დავაპირე, მარა არ გამიშვეს; მეც არ ვაფუჭირეულდი, რადგანაც მინდოდა ყველა ჩეულებანი მენახა ჩემის თვლით ლამფა რომ ანთეს, ბებია მარო სკვლევიგლის მზადებას შეუდგა: აილო დიდი ხონჩა, დაწყო ზედ ლავაშები, ბასილა, მთელი ქათამი, გოზინაყი და სხვა. იმ ღამეს პაპა ივანე უნდა ამდგარიყო და ეკვლივნა. ბებია მამარიგა, რომ როცა საკვლეველათ ადგეს პაპა, ხმა არ გასცეო,

დედა ხარ, რა გამხიარლებს?

ივანე, რა გულის დაგკლებია, განა დმერთი ჩვენზე ხელს ისე აიღებს, რომ შვილი აღარ გვეყოლოს?

ავერ, ვენაცვალე ღვთის მადლსა და ძალს, წუხელის ისეთი სიზმარი ვნახე, რომ მალე შვილს

ივანემ ველარ მოითმინა, შეაწყვეტინა ლაპარაკი და ჰკითხა: „რაო, რა სიზმარი ნახე, როგორი იყო, რა ნახე?“

როდესაც გაიგო, როგორც მომხდარიყო, უსაყვედურა ცოლს: „რაიყო, რა ვაკივლებდა შე ოჯახ-ქორო, დაწვრილებით ვერ გამოჰკითხავდი ან მადლობას მიიწე ეტყოდი, მაგრამ შენ სულ მიგრე იცი, ანთებულნი წუმწუმასავით სწრაფი გული გაქს.“

რადგან არ ვარგაო. შუა ღამე რომ გადავიდა, ასტყდა საშინელი თოფის სროლა, გეგონებოდათ სოფელს მტერი შემოესიაო. ამ თოფის ხმამ ყველანი გამოგვადვიდა. პაპა ივანე ადგა, ჩამოიღო თოფი, გაალო კარი და გაკალა, თან შიდახა „წადი აგეთო წილიწადო და ნუღარ მოხვლო“. შემდეგ შემობრუნდა. აილო საკვლეველი, სანთლებით განათებული, და გაიტანა გარეთ. მე უკან გაეყვი, მინდოდა მენახა რას გააკეთებდაჯერ მარანს შიულოცა. მერე ბოსელს, სულ ქრელ-ქრელი ხარების შემატება უსურვა, შემდეგ საქაომეს შიულოცა. მილოცვა რომ ვაათავა, სახლისკენ წამოვიდა, მე მაშინვე შინ შევბრუნდი. ცოტა ხნის შემდეგ შემოვიქმნა ძახილი:

როგორც იყო დამშვიდდნენ და დადგნენ იმ აზრს, რომ ივანი მალე შვილის ღირსნი გახდებიან ღვთისა და იესო ქრისტეს გამჩენის ძალით. მართლაც გავიდა რამდენიმე ხანი და მათ ეყოლოთ ვაჟი-შვილი, რომელსაც უწოდეს ღვთისაფარი. მშობლების სიხარულს სამზღვარი აღარა ჰქონდა. სიხარულით ფეხზე ვეღარა დგებოდნენ.

IV

ღვთისაფარი იზრდებოდა თვის სახლში დედის ხელმძღვანელობით. უნდა გენახათ როგორი ალერსით ზრდიდნენ ღვთისაფარას მშობლები. მას შემდეგ რაც მან ფეხი აიდგა და ენამ მისმა დაიწყო ლაპარაკი სასწავლოდ ლიკოიკი, მშობლების სიხა-

„კარი გამოღეთო“. შინაღან ბებია გაეპასუხნა: „რა მოგაქვს“. წმინდა ბასილა მობრძანდებდა, მოაქვს ურმით პური, რუმბით ღვინო, ტომრით ფული, საქონელი მრავალი, ძროხა ცხვარი, ივანეც თან მოჭიდევს. ასე გაიმეორა სამჯერ, შემოვიდა სახლში და წარმოთქვა: „შემოვდგი ფეხი, გწყალობდეთ ღმერთი, ფეხი ჩემი, კვალი ანგელოზისა“. დაღვა ხონა და შოგვილოცა. მე ცეცხლის შესაკეთებლათ მივბრუნდი, ბებია მითხრა, ცეცხლის იმ დღით შეებრვა შეუძლებელია, რადგან წიწილები დაიბერებინაო. შემდეგ ყველანი საკვლეველის შემოგუსხედრთ და კარგი დრო გაეატარეთ. მალე გათენდა. მე სახლში წავიდი, ჩავიცივი და ეკლესიაში წავიდი. ეკლესიაში რომ შევიდი, ხალხით

გაქედლი იყო. წირვა რომ გამოვდებართმა ჯგუფმა თამაშობა გამოართა, მეორემ ქილაობა. ერთი ათი ბიჭი შეიკრიფა. ერთს ჩონგური ეჭირა და ზედ დამღებოდა. ერთმა უთხრა: „ლაღო, ერთი კოლა ჩუგუნძისი დასძახე, ომში რომ მოკვდაო“. იმანაც დაიწყო:

„უნდა შიირი დაეძახო, ღმერთო მიშველო.“

კახტა კოლა ჩუგუნძე, ღმერთო აცხონეო,

ნეტავი არ მოსულიყო ელიაობის დღეო, ორი ღიღი წელიწადი იქ ვიმსახურეო, მხარზედ ეშმაკი შემაჯდა მე ვერ გავიგეო,

აფიცერი ჩემსკენ მოდის, აჩქარებულო,

რულს სახლგარი აღარა ჰქონდა დღე და ღამ მის ბედნიერებისათვის ევედრებოდნენ ღმერთს და ნაკრობდნენ: როდის იქნება შენს ნიშანს ქორწილს ვამზადებდეთო.

იმ დროს როდესაც მე ვინატრებდი რაც შეიძლება ბავშვმა მეტი ხანი ჩვილყრმობის უზრუნველ მყუდროებას მოინდომოს, ღვთისაგარის მშობლები ნატრობდნენ მალე შერეოდა გაერბინა ჩვენ ყრმობის ხანას რათა ცხოვრების ტალღებს და მთელი თვისი სიცოცხლე ბოლომდის ხათქა-ხუთქში გაეტარებინა, არა თუ ბოლომდის იქნებ უღროველ ცხოვრების ტალღათა ბრუნვას ემსხვერპლოს იგი.

როდესაც სწავლის დროთ მოვიდა ღვთისაგარე მშობლებს ჩვეით მშობლებმა მისცეს სოფლის სასწავლებელში საუკე-

თესო ნიჭი გამოიჩინა მასწავლებელმა ძლიერ უყვარდა, მუდამ აძლევდა სურათებიან წასაკითხს წიგნს რის გამოც ბავშვი სწავლაში გახალისდა. სამაგიეროდ მან თვისი ამაცობით ამხანაგებს თვისი თავი შეაჯავრა, რაზედაც ხშირად მასწავლებელიც ემდურებოდა.

როდესაც სოფლის სასწავლებელი გაათავა მამამ აურჩია საუკეთესო რაში დედამ შეუყვარა შერდინის ახალუხი და უთხრეს: „მვილო, შეჯექ ცხენზე, შენ ნუ იმუშავებ, წადი, ხან ძროხას ჩაჰხედე, მოულოდნელად მეცხვარესთან ჩადი, დაათვარიეღე, ნახე შენი საქონელი შემდეგ შეჯექ ცხენზედ და წამოდი მტერს თვალეგი დასთხარე მოკეთე გახარე.“

მიდი, კოლაე, და მოშინჯვე, ყინი სიდ არისო;

მიველ და შეეჯექ ცხენზედა, წყლისკენ გავედლო.

შუა წყალში რომ შევედი, მაშინ შევფიქრდო.

ცხენმა თავი აიქნივა, ძირ გადმოგვარლიო.

ველარაფერი ვერა ვთქვი, მარტო ესა ვთქვიო:

ვაიმე, შვილო გორგი, ეხლა გიკვდებიო.

მალე მცურავი მომეარდა, გამომიტანაო.

საღდათი მალე გავჩანა, კუბოსათვისაო.

ორი მღვდელი და შთავარი — წინ გამიძღვარაო.

ღმერთმა და ჩვენმა კეთილმა ანგელოზმა ხელი მოვიმართოს. წადი ეხლა შვილო მოეკიდე ცხოვრებას შეისწავლე ყველაფერი. შენი წილი სწავლა გაქს, ცხოვრება მოქარბტკულაო ეხლა დროა მიეჩვიო შენი ცხოვრების გაძღვლას, თორემ ჩვენ დღეს თუ ხვალ დავიხოცებით და ამოტუოა ბანა ყოფას მოვიდა არ უნდა!

ამ დროს დეთისაგარი 10 წლია იყო ჯერ სწავლის მინებება ეძნელებოდა, მათთან მოდივარკ სიბრძნით ძირითეს, კობა ცხენზე შესევს, მაშინ კი გული მიეცა და ფიქრობდა ამაზე უკეთესი რაღა არსო გავქნებ? კიებს და გამოვაქენებო. ამ ორიგათ მამა საითაც წავიდოდა ბევრეც დაჰქვდა თან უნდოდა ბევრეი გაეწოთო ცხოვრებისათვის.

ალექსანდრე ვზირიშვილი,
(გაგრძელება აქნება).

ალექსანდრე კარგი ძმა კაცი იყო, კარგათ დამარხაო,

მის წერილი გამოგზავნა, ძის ცოლ-შვილთანაო,

თვენი კოლა ჩუგუნძე უცებ მოგვიკვდაო.

ხალოდ ანდერძი დააგლო ალექსანდრეო,

ეგ ჩემი ტკბილი ცოლ-შვილი — შენ გებარებოა,

ეს რომ დაათავა ზოგმა იქ მსხდომმა ხალხმა ტირილი დაიწყო. შემდეგ მეორემ დაიწყო სიმღერა განთქმულ ჩოდარხედ, რომელიც მოკლეს ლეკებმა:

„ფიქრებ თავი დავანებოთ, ფიქრები დავდოთ ქვაზედა

ჩოდარო, შენს შიირს ვიტყვი, ვათქმულო ქვეყანაზედა,

ცოლ-შვილს კარგა ინახამდი, გლენურად, ყაიდაზედა.

მიხვალ, მიგიღის თახლობა, მიუშვტენ ზარის ხმაზედა,

წახველ და ისე დაჰყიდე, როგორც გიჯობდა ქვაზედა.

ახლა ჰყიდულობ საქონელს, დახვალ და არჩევ რქაზედა,

იმ ღამეს ყონადიან თარზა, შოპი ხალხ-წლის ხანზედა,

დალათ ლეკსა დაკაძანა, ნათელი იყო ცახედა,

წაშო მოკვიდო კამერი, უშინდელ კვალობაზედა.

ემპაკივან გულაღი, ვანო ვაღასიო წყალზედა,

იყო წყნადი მარდიანი, ცოტა გავიდა
განზედა,

წამოდგნენ აქაო-იქიდამ, ხელი წაავლეს
მკლავზედა.

თურმე ყოფილან ისენი ჩემის მოკ-
ვლისა ასრისყდა,

ზოგსა ეჭირათ ცულები, მიშენდნენ
ასო-ტანზედა,

გამიტანეს და დამავდეს პატარა ბილიკ-
გზაზედა,

პატარა ამხანავი მყავს, უტარი ქვეყა-
ნაზედა,

რად მოჰკალით მამა ჩემი, იჯდა ტი-
როდა გზაზედა.

წადი ყონადო, დადა ჩემს უთხარი ყვე-
ლაფერია,

ყონალი იმის სიტყვაზედ, გამობრუნ-
დება მალეა,

იმის ძმის წულმა გაიგო, კაჭკა შააბა
მალეა,

მას ავანტყოფი ეგონა, დავალევიებ
წამალსა.

მივიდა და გადახადა, ველარ ახილებს
თვალეზსა.

იმის შვილის წლის ყმაწვილსა ტანზედ
ჩააცვეს შავია,

საბრალთა მისი სტიროდა, სად მიხვალ,
მამე, ვაიო,

გინცკი მის სიტყვა ისმინა დაეწვა ასო
ტანიო“.

ეს ჭებრალთა და ლამაზათ გამოთქმული
ლექსი ძალსან მომეწონა და არ შემეძლო
არ დემეწერა. კიდევ ბევრი შაირები დას-

ძმებს, მარამ შევედარ მოვასწარ დაწერვა.
კიდევ გავიდა ცოტა ხანი, ხალხი დაიშალა
ყოყინით.

თამარა ბოსტაშვილი.
(VI კლასის მოწაფე).

მ თ ა წ მ ი ნ დ ა ს

მთაო! მთაწმინდავ! ცრელით მოიწყე,
კვლავ ახუჩხუჩდი, ტირილი კმირა,
შუბლი გაიხსენ, ძირს გადმოჰხედე. . .
ტანჯული ერი მკედრეთით აღმსდაგარა.

მყერდს რომ უხუტავ ქართველისაშვი-
ლებს,

მთაო!... საპარეს გაღუწი ბადეს
ნანათ უმღერე თავდადებულებს,
რომ იმით შრომამ დღეს რა დაჰბადეს.

გრივალმა ქარმა, შორს გადაჰკარგა,
გაჰქრა, განდევნა მისისსლყ მტერი,
მთაო! მთაწმინდავ!.. შენც მივსალმე,
რომ აწ ამალღდეს ქაროველი ერი.

საქრა ანკლანაძე.
(VII კლ. მოწაფე)

როგორც ერთმა წუთმა გაიბინოს,
ისე შეკუმწევიდად გაიბინა ჭმუშკნიერესმა
პოეზიით აღუტილმა, ბუნებთა მდიდარმა,
აყვავებულმა ზღაპრულმა. მის ნაცვლად
დავიღვა მხარეთ დაღონებული, ღრმა
ფიქრებს მიცემული შემოდგომა. ჩვენს

თვალს წინ გადიშალა მწარე ფიქრებს მიცემული სურათი, ტყეები, შემოსილნი მწვანე ხასხასა ფოთლებით, რომელნიც აქამდისინ გამოიყურებოდნენ ამაყად, კოცხლათ და ადამიანი აღტატებაში მოჰყვანდათ თავისი სიკეკლუტით, ესლა მიიღეს სულ სხვა სურათი. ტყეს ფოთოლი უყვითლდება, და ბოლოს მრისხანე ქარი თითქმის ნიშნის გებით უქრილს შეუბრალებლათ და ძირსა ჰვენს. მალა ცაში ატყორცნილნი ხეები გამოიყურებიან ნაღვლიანათ. ტყე სდუმს. გამეფებულა დიდი სიჩუმე. აღარ არის გაჩაღებული ჩიტების ათას ნაირი ყვილ-ხივილი, ისინი უკვე დაქუჩნდნენ ერთად და გაიკრიფნენ თბილს ქვეყნებისკენ. აქა-იქ მხოლოდ ერთი ორი ჩიტი თუ გადაფრინდება ერთის ტოტიდან მეორეზედ და ობოლის ხმით გამოექიკვიებიან ერთი — მეორეს. ბუნება მიჩუმდა, დაჰკარგა თავისი პოეზია, და სიმშვენიერე. აი დედა-მიწამაც ვადა-იხადა აყვავებული, მწვანე, ხასხასა ხვერდის ზეწარი და მიეცა ღრმა ზამთრის მილს. ყველა სულდგმული გაჩერებულია, მისცემიან რაღაც გამოურკვევილს ფიქრებს, გულზედ დასწოლიათ რაღაც შავი ფიქრები. ერთ საგანსაც აღარ აქვს მხიარული სიკოცხლე, სიკეკლუტე. მზემაც ზურგი აგვიქცია, მძიმედ აღკვეცა თავისი ოქროს კალთები, და ფრთები მიმალა შავს ღრუბლების ტალღებში. მის ნაცვლად გვესტუმრა სუსხი და მრისხანე ნიავ-ქარი, ქვეყანა სდუმს. სდგას დიდი სიჩუმე.

მხოლოდ ისმის გულის შემწუხებელი ქარის საბრალო ზუზუნი, რომელიც არღვევს დიდ სიჩუმეს.

ი. გოზალაშვილი.

(მე V კლ. მოწაფე)

ქრონიკა.

დიდი საღამო. ხუთშაბათს, 8 იანვარს (ახ. სტ.) 1920 წ., სიღნაღის პირველ დაწყებითი სასწავლებლის დარბაზში გამართა გიმნაზიის სასარგებლოთ — **დიდი საღამო** სხვა და სხვა სამხიარული გასართომებით. ხალხი აუარებელი დაესწრო. საღამომ კარგათ ჩაიარა, **ამბობენ**, შემოსავალი 15 ათას მანეთს უდრისო, მაგრამ სასურველი იყო, რომ ჩვენის რედაქციისათვის გიმნაზიის პედაგოგიურ საბჭოს მოეწოდებინა **დაწვრილებითი** ანგარიშები საღამოსი.

ი. ქ.

პიროვნება, სახელმწიფო და ანარქისტები.

1.

ადამიანის ბუნებაში არსებობენ გრძობანი: ეგოისტური და ალტრუისტური. პირველი — ინდივიდუალური შიდრეკილების, საზოგადოებისგან პიროვნების განკალკეების გამომსახველია; ხოლო უკა-

ნასწავლი — არის წარმომშობი ადამიანები — საღმი სიყვარულისა. საზოგადოებასთან პიროვნების მიშხიდვილი და ეგოისტურ გრძნობის საწინააღმდეგოთ მომქმედი.

ადამიანი, ამ სიტყვის პრობლური მნიშვნელობით, შიწიურ ცხოვრებას აწარმოებს ამ გრძნობებით. მაგრამ ადამიანი ერთია, და განა შეიძლება მისი ინდივიდუალური შემეცნება ორმა — ერთ-ერთისადმი დიამეტრიულად საწინააღმდეგო გრძნობებმა, ერთ და იმავე დროს აწარმოგონ იგი მის სულიერ არსებობაში?

ადამიანის რაობა გამოიხატება-სინტეზში, ანუ ლოგოსის (სულის) და პატერიის შეერთებაში. მას იზიდავს: ერთის მხრივ — გრძნობა ეგოისტური და მტორეს — გრძნობა ალტრუისტური, მაგრამ ზევნი ვიცი, რომ ასეთ ფსიხიურ მდომიერებაში ნორმალური ადამიანი არ იბნევა.

აგხნათ მიზეზი ამ მოვლენისა.

თუ ერთი რომელიმე გრძნობა ადამიანის არსებაში იქნება ინტენსიური მეორე გრძნობაზე მაგ., ეგოისტური-ალტრუისტულზე ან ალტრუისტული-ეგოისტურზე, მაშინ ადამიანის საარსებო შემეცნებაში იქმნება დეფექტური მოვლენანი, რომლებითაც ადამიანი ხდება ანორმალურად და წრეს ნებისას იგი სკლდება. ასეთი ადამიანები არიან: 1) საზოგადოებრივ საქმეებისათვის უადრესად თავგანწირულნი, ან 2) უკიდურეს ეგოისტურ გრძნობებით განმუქვალულნი (რომ. ავაზკანი და სხ.).

საზოგადო მოღვაწეთათვის მისაზრდო-

ებელი — ალტრუისტული გრძნობა: ავ. ზ. კათაფისკი — ეგოისტური.

თუნცა მათ შორის იმყოფება უდიდესი უფსკრული განსხვავებისა — მაგრამ ერთნიც და მეორენიც საშუალო ადამიანები არ არიან.

საშუალო ადამიანის ურყევება გრძნობებში და სიმტკიცე ინდივიდუალური შემეცნებისა, აიხსნება ალტრუისტულ და ეგოისტურ გრძნობათა თანასწორობით, მათი შეერთებით. ერთ ურთომისადმი საწინააღმდეგოთ შეთანხმებით, ანუ მშვენიერ ჰარმონიით.

ინდივიდუუმის ჭუნებაში გრძნობანი — ეგონსტური და ალტრუისტული ერთ და იმავე დროს ორივენი არსებობენ, მაგრამ ინტენსიური არც ერთი მათგანი არ არის. ინტენსიურია მხოლოდ მათი შეერთების სინტეზი, ორ გრძნობათა ჰარმონია.

ეს, გრძნობათა ჰარმონია, გამოიხატება შემდეგში: ქვეყნებზე არცერთი ადამიანი (რასაკვირველია საშუალო) არ უარჰყოფს ინდივიდუალურ ბუნებრივ მოთხოვნილებებს, თუნდაც რომ ამისთვის აიძულოს იმ საზოგადოებამ, რომელშიაც იგი იმყოფება, იმიტომ, რომ მის ინდივიდუალურ შემეცნებაში არსებობს გრძნობა ეგოისტური; წარმოუდგენელია ადამიანი, რომელსაც ის საზოგადოება, რომელსაც იგი ეკუთვნის — სსულდეს. არა, მას უყვარს იგი, იმიტომ, რომ მის ინდივიდუალურ შემეცნებაში არსებობს აგრეთვე გრძნობა ალტრუისტული.

როგორც ვსთქვით, ადამიანი არის სინტეზი სულის და ძატერიისა, რომლის არსებობაც კგოისტურ და ალტრუისტულ გრძობათა პარმონია ბუნებრივია. ესაა სცხოვრობს, ჭეყნად არსებობს დანიშნულებისამებრ: უყვარს თავისი თავი, უყვარს საზოგადოებას!

2.

ადამიანს უყვარს საზოგადოება, სცხოვრობს მასში, ემორჩილება სახელმწიფოებრივ კანონებს, ყრველთვის ვიდრე წესი სახელმწიფოებრივი მართვა გამოვეობსა ვეუფებპიროვნების ბუნებას. ხოლო როდესაც სსიტემა საწინააღმდეგოთ მიმართულა მოქალაქის (სახელმწიფოს წევრი) ბუნებისა — მაშინ კი იგი მას აღარ ემორჩილება.

რა არის სახელმწიფო? სასარგებლოა თუ არა იგი პიროვნებისათვის? — აი კითხვები, რომლებითაც უნდა ვხელმძღვანელობდებოთ ხოლმე სცხოვრებაში მოქმედების დროს, სახელმწიფოს აშენებისათვის.

სახელმწიფო არის განსაზღვრულ ტერიტორიაზე მოსახლე საზოგადოებათა, კავშირი. იმ საზოგადოებათა, რომელნიც ერთ უმაღლეს ძალა — უფლებას (ВЕРХОВНАЯ ВЛАСТЬ) ემორჩილებიან. ასეთი საზოგადოები, ხშირად ხასიეთდებიან ერთ და იგივეზნე ჩვეულებებით, ერთ და იგივეენით და რელიგიით.

თუმცა ადემიანი სცხოვრობს საზოგადოებაში და მის მიერ შემუშავებულ დისციპლინას ემორჩილება, მაგრამ ამასთან ერთად მისი სულის მისწრაფება — ინდივიდუალური თავისუფლებაა. (ИНДИДУАЛЬНАЯ СВОБОДА)

სახელმწიფო ზღუდავს ინდივიდუალურ აბსოლიტურ თავისუფლებას და ცერონობა ძულდატანებითი (ПРИНУДИТЕЛЬНОЕ)

უფლებას, ვინაიდან, არსებობა მისი მის გარეშე — შეუძლებელია.

ბუნებრივად ყველანი თანსწორნი ვართ და სამართლიანობის პრინციპი მოთხოვს, რომ არავის თავისუფლება, არვის მიერ არ იყვეს შეზღუდული (ограниченное).

თუ სახელმწიფოს აშენებაში ვიხელმძღვანელებთ ამ თვალსაზრისით და დევმყარებით ადამიანის ზნებას სახელმწიფოს ვერ შევქნით ინდივიდუალური თავისუფლებით ხასიეთდება პიროვნება და მაშასადამე იგი არის უარყოფელი ძალდატანებითი უფლებისა, სახელმწიფოს აშენებაში პიროვნების ზნების თვალსაზრისით ხელმძღვანელობა შეუძლებელია. ვინაიდან არსებობა სახელმწიფოსი წარმოუდგენელია ისე, რომ არ ეყრდნობოდეს ძალდატანებითი უფლებას.

არსებობა სახელმწიფოსი პიროვნებისათვის არის აუცილებელი, ვინაიდან, ადამიანები განსხვავდებიან ინდივიდუალურ ბუნებრივ ფსიხოლოგიურ თავისებებით, აზრთა და რწმენითა სხვა და სხვაობით, და რომ არ ხდებოდეს მათ შორის რაიმე უთანხმოება, საჭიროა მათი უთანხმება, პიროვნების აბსოლიტური თავისუფლების განსაზღვრა — თორემ განახლდება პირველყოფილი მდგომარეობა კაკობრბისა ე. ი. ველურობის ეპოქა: როდესაც ბუნებრივად ადამიანები ერთმანეთს თუმცა არ დაშორდებიან, მაგრამ ერთმანეთს კი აღარ დაემორჩილებიან.

ადამიანისათვის სახელმწიფოსი არსებობა არის სასარგებლო დარჯინას თეორიის თვალსაზრისით. დარჯინის თეორია იწოდება ბუნებრივ შერჩევის თეორიად და იგი დაახლოვებით მდგომარეობს იმაში, რომ სცხოვრებაში სწარმოებს ცოცხალ ორგანიზმთა შორის განუწყვეტელი რძობა

არსებობისათვის, სადაც მარცხდებიან ფიზიკურად უძლური და იმარჯვებენ ფიზიკურად ძლიერი, ანუ გარეშე პირობებთან შეგუებულნი (приспособляющиеся к природе).

უსახელმწიფო, უსისტემო საზოგადოებაში არსებობა პიროვნებისა იქმნება აუტანელი, ვინაიდან, „მჯობს მჯობი არ დაიღვეს“ და ის, როგორც ფიზიკურად უძლური, ყოველთვის დამარცხდება და დაიჩაგრება.

თუ ეს ასეა, თუ ეს მართალია — ცხადია ყოველი ჩვენგანი უნდა იყვეს წინააღმდეგი უსისტემო საზოგადოებაში არსებობისა!

ყოველგვარ ჩავერიდან ხსნა ყველა ჩვენთათვის საზოგადოების გარეშე შეუძლებელია; ვინაიდან, ყველა ჩვენგანი მოძირკი უჯრედი, ცოცხალი ელემენტია საზოგადოებისა. ადამიანები ბუნებრივად უტილიტარისტები ვართ დი ჩვენ ვუცქერთ ყოველივე ქვეყნად არსებულს სარგებლიანობის თვალსაზრისით.

ამ მხრივ ჩვენთვის აუცილებელია არსებობა სახელმწიფოსი და მასაღებია ისეთი წესი სახელმწიფოებრივი მართვა — გამკვირებისა, რომელიც შეიცავს პიროვნების თავისუფლების და ძალდატანებითი უფლების შთანხმებას.

ასეთი სისტემა სახელმწიფოსი საცხებით ეგუება პიროვნების ბუნებას და ამიტომ იგი იბრძვის მოთხოვნილებისადმი საწინააღმდეგო უფქმინილ ხელოვნურ ხრიკებს სახელმწიფოსას.

ასეთი ხელოვნურ ხრიკებით შექმნილია სახელმწიფო; მონარქიული სახელმწიფოა მხოლოდ ძალდატანებითი უფლებაზე დამყარებული და ამიტომ იგი ვერ ეგუება ადამიანის ბუნებას, ვინაიდან მისი სულის მისწრაფება, ძისი ნებას მიდრეკილება —

ინდივიდუალური თავისუფლებაა. მონარქიული სახელმწიფო, როგორც მხოლოდ ძალდატანებითი უფლებაზე დამყარებული ანგარიშს არ უწევს პიროვნების ზნობას, ადამიანის ბუნება ეგუება პიროვნების თავისუფლების და ძალდატანებითი უფლების ჰარმონიას. მონარქიული სახელმწიფო კი დისპარმონიულია და ამიტომ ყოველი ადამიანი, და მასთან ერთად მთელი კაცობრიობა არის და უნდა იყვეს უდიდესი მტერი მონარქიული სახელმწიფოსი.

3.

ძალდატანებითი უფლება თუ მოისპოროგორც ისეთი და დავემყარებით მხოლოდ პიროვნების ინდივიდუალური თავისუფლება — სახელმწიფო მსწრაფლ დაიშლება, საზოგადოება არ იარსებებს, განხორციელდება ანარქიზმი. მაგრამ ვნახოთ იგი სასარგებლო იქმნება თუ არა პიროვნებისათვის.

ანარქიზმი არ არის სასარგებლო პიროვნებისათვის, ვინაიდან ადამიანთა შორის ყოველთვის მოსალოდნელია უთანხმოება ეს არის ბუნებრივ ინდივიდუალური თავისება ყოველი ადამიანისა — ანარქიზმის დროს არ იარსებებს სახელმწიფო და არავითარი კანონი, რომელსაც უშეშლოს დაცვა პიროვნების ზნობისა. ანარქიზმის დროს ადამიანი ადამიანის მიერ ყოველთვის დაიჩაგრება. (ჰომო ჰომინილოპის ცნება ვაძარცვავს ყოველთა უფლებად ძლიერი თუნდაც, რომ ზნეობრივად უვარგისი იყვეს იგი.)

ჩვენ ვიცით, რომ ანარქისტები ეყრდნებიან მხოლოდ და მხოლოდ პიროვნების თავისუფლებას და იღვწიან მის ხსნისათვის. მაგრამ სადაა ხსნა პიროვნებისა, როდესაც არ იარსებებს სახელ-

მწიფო, არავითარი სახელმწიფოებრივი წესი და დისციპლინა, რომლითაც შესაძლებელ იქნებოდა უზრუნველყოფა პიროვნების ზნეობისა?

აღამიანს ბუნებრივად უყვარს თავისუფლება, ბუნებრივად უყვარს საზოგადოებაც და, მისთვის უნდა იქმნებოდეს ისეთი წესი სახელმწიფოებრივი მართვა გამგეობისა, რომელსაც კი მისი ბუნება შეეთვისება სამწუხაროდ, აღამიანის ბუნებას და ცხოვრების სიღრმეში არსებულ რეალიზაციას ვერ უღებენ ალლოს ანარქისტები, რუსო ამბობს:

„აღამიანი, როგორც თავისუფალი შვილი ბუნებისა, უნდა სარგებლობდეს სრულის თავისუფლებით, არავის უფლება არა აქვს იქნება იგი კერძო აღამიანი, საზოგადოება თუ სახელმწიფო შეზღუდოს აღამიანის ინდივიდუალურ თავისუფლება“ (კურსივი ჩემია) აი, მოკივი ანარქისტების მოქმედებისა! მათ არა სწამთ სახელმწიფო, არა სწამთ საზოგადოება, არავითარი საზოგადოებრივი წესი და დისციპლინა რუსომ და შტირნერმა შეჰქმნეს დევნი ანარქიზმისა. შტირნერი ამბობს: „მე ავისუფლება მინდა და უნდა ვიყო თავისუფლი, ჩემს ჩიქთ არაფერი და არავინა მწამს“ (კურსივი ჩემია).

ანარქისტები ინდივიდუალისტები არიან პიროვნების გარეშე ვერაფერს ვერ ხედავენ აღამიანი არის წვერი საზოგადოებისა, რომელის გარეშეც არსებობა მისი წარმოუდგენელია; პიროვნება ეძებს ხსნას საზოგადოებაში და აუ ანაუქისტებს. კეშპარიტად სწყურიათ ხსნა პიროვნებისა ცხადია, რომ უნდა სწამდეთ სახელმწიფო, საზოგადოება.

მაგრამ რადგანაც ეს ასე არ არის, ამი მ

ანარქისტები ვერ იცავენ პიროვნების ზნეობას (ხაზი ჩემია)—თუმცა მათ ეს ძლიერ სწყურიათ.

1852 წ. ინდივიდუალისტ—ანარქისტმა პრუდონმა აღიარა უფარვისობა ანარქიზმისა და სთქვა, რომ იგი არასოდეს არ განხორციელდება, რადგანაც იგი პიროვნების ზნეობას ვერ უზრუნველყოფს.

აღამიანები ბუნებრივად უტილიტარისტები ვართ და რადგანაც ანარქისტები ვერ იცავენ პიროვნებას, ამიტომ მათ კაცობრიობა არასოდეს არ გაჰყვება.

ამრიგად, პიროვნებისათვის საჭიროა სახელმწიფო და რადგანაც ანარქისტებს არა სწამთ იგი, ამიტომ იგინი სამტროდ მოვლანებულან ქვეყნიერებისათვის—და კაცობრიობა მტერი უნდა იყვეს ანარქისტებისა.

თვით ანარქიზმი კი ყამიერად არის განუხორციელებელი ოცნება, ანუ ფიქრი და ზმანება. ილ. ქადაგიძე.

აღამიანი.

ოხ, გესლანო, ოხ, შხამიანო!
მუდამ ტანჯულო აღამიანო! . . .
კადით კიდევდა ზღაპრით მოცულო,
შურის ძიებით აღვაილო, გველო!
ოხ, ცვალებადო შარტის დღესავით,
მუდამ რომ გიცემს გულო საივით;
სიკეთეშიაც რომ იყო, მაინც—
შენ იცქირება ვინ იცის საით.
აღამიანო, შენ ხარ აკლდამა,
შენ ხარ ზღაპრითა მოკული დრამა,
მაინც შენ რა ხარ, აღამიანო,
ოხ გესლიანო! ოხ შხამიანო!

(მოწაფე მე 7 კლ) თაიგული

„კეზის ტყოსანი“.

(სასკოლო გამოცემა, დამუშავებული სიღნაღის გიმნაზიის მე VII კლასის მოწა-
ფის ივანე მხედლიშვილის მიერ.).

რომელმან შეჰქმნა¹⁾ სამყარო ძალითა მიი ძლიერითა,
ზეგარდმო²⁾ არსნი სულითა ჰყენა³⁾ ზეცით მონაბერითა,
ჩვენ, კაცთა, მოგვცა ქვეყანა, გვაქვს უთვალავი ფერითა⁴⁾,
მისგან არს ყოვლი ხელ-მწიფე⁵⁾ სახითა მის-მიერითა.

ჰე ღმერთო ერთო, შენ შეჰქმენ სახე ყოვლისა ტანისა⁶⁾!...
შენ დამიფარე, ძლევა მეც დათრგუნვად⁷⁾ მე სატანისა,
მომეც მიჯნურთა⁸⁾ სურვილი სიკვდილმდე გასატანისა,
ცოდვითა შესუბუქება, — მუნ თანა წასატანისა!...

ვის შეენის ლომსა⁹⁾ ხმარება უბისა, ფარ-შიმშერი¹⁰⁾,
მეფისა მზის თამარისა დაწე-ბალახ¹¹⁾-თმაგიშერისა,
მას არა ვიცი, შევკადრო შესხმა ხოტბისა¹²⁾ შერისა;
მისთა მჭერეტელთა ყანდისა¹³⁾ მირთმა ხამს მართ გიშერისა.

თამარს ვაქებდეთ მეფესა, სისხლისა ცრემლ-დათხეული, ¹⁴⁾
ვთქვენნი ქებანი ვისნი მე, არ ავად გაშორჩეული:
მელნად ვიხმარე გიშრის ტბა და კალმად მინა რხეული,
ვინცა ისმინოს, დაესვას ლახვარი გულსა ხეული.

1) სამყარო — სოფელი, ე. ი. ცა და ქვეყანა, შყარი — მტკიცე, მგაბრი.

2) ზეგარდმო — მაღლიდამ, მ] ჰყენა — ჰქმნა.

4) უთვალავი ფერითა — მრავალ რიგად შემეკობილი.

5) მისგან არს ყოვლი ხელ-მწიფე — ხეთისაგან არს ყოველი ხელმწიფე.

6) ტანი — სხეული.

7) დათრგუნვა — გასრესა თეზით.

8) მიჯნური — არაბ. ნიჰნავს, აღტაცებით სიყვარულს, ტრფიანს.

9) ლომად — თამარ მეფეს ამბობს. 10) შიმშერი — ხმალი.

11] დაწე-ბალახ-წითელი ლოყები, ბალახში ან ბადახში — მჭირფასი ლილია.

12) ხოტბა — შესხმა, ქება.

13) ყანდი — თეთრა ყინვარე შაქარი.

14] თამარს ვაქებდეთ მეფესა, სისხლისა ცრემლ-დათხეული — თამარს ვაქებდით
მისნი ყმანიო, რომელთაც მისის სამსახურისათვის სისხლიცა და ცრემლიც გვიღ-
ვრიაო.

474
1920

მიბრძანეს მათდა საქებრად თქმა ლექსებისა ტკბილისა,
ქება წარბთა და წამწამთა, ომათა და ბაგეკბილისა,
ბროლ-ბალახისა ¹⁵⁾ თლილისა, მით მიჯრით ¹⁶⁾ მიწყობილისა,
გასტეხს ქვასაცა მაგარსა გრდებლი ტყეისა ღობილისა. ¹⁷⁾

აწ ენა მინდა გამოთქმად, გული და ხელოვანება,
ძალი მომეც ¹⁸⁾ და შეწვენა, შენგნით მაქეს, მიესცე გონება!..
მით შეეწვიინეთ ტარიელს, ტურფადცა უნდა ხსენება,
მათ სამთა გმირთა მნათობდა სჭირს ¹⁹⁾ ერთმანერთის მონებე. ²⁰⁾

მო, დავსხდეთ, ტარიელისთვის ცრემლი გვედის შეუწრობელი.
მისებრი მართ დაბადებით ვინცა ყოფილა შობილი. ²¹⁾
დავჯე, რუსთაველმან გავლექსე, მისთვის გულ-ღახვარ-სობილი,
აქამდის ამბვად ²²⁾ ნათქვამი, აწ მარგალიტი წყობილი. ²³⁾

მე, რუსთველი, ხელობითა ვიქმ საქმესა, ამაღარი. ²⁴⁾
ვის შორჩილობს ჯგარი სპათა, მისთვის ეხელობ, მისთვის მკედარი;
დავუძღურდი, მიჯნურთათვის, კვლავ წამალი არსით არი,
ანუ მომცეს ჯანკურნება, ანუ მიწა მე სამარი. ²⁵⁾

15) ბროლ-ბალახში—კბილისა და ღობილებსა ნიშნავს. 16) მიჯრით—ერთმანეთზე მიჯრით.

17) გასტეხს ქვასაცა მაგარსა გრდებლი ტყეისა ღობილისა—ქალის ჩელი გულ-ღახვარსა.

18) ძალი მომეც—ძალი და შეწვენა მომეცია, შენგან რომ გონება მაქეს იმას დავაყარაო.

19) სჭირს—წინეთ აქვსთ. 20) მონებე—მორჩილება.

21) მისებრი—მართ დაბადებით ვინცა ყოფილა შობილი—ვინც ტარიელს ეტლზედ დაბადებულნი ხართო და იმის მსგავსი ჭიჩინი და მწუხარებანი გინახავთ.

22) ამბვად—არაზღ. ²³⁾ მარგალიტი წყობილი—თანასწორი და რჩეული მარგალიტი.

24) ამაღარი—აწიხს მსგავსი.

25) ანუ მიწა მე სამარი—ან მიწის ამარად დავრჩეო.

(გავრძელება იქნება)

პასუხისმგებლობა მთავრობის წინაშე ხაყის-
რები აქვს ვიხანოის დირექტორს მანუამ მან-
თევაშვილს

რედაქტორები: { ილ. ქალაგიძე.
სტ. ფურცელაძე.